

University Recognition
of Prior Learning Centres -
Bridging Higher Education
with Vocational Education
and Training

PROJECT DURATION: 2011-2013

Uznawanie efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną (RPL)

*Przewodnik dla
Kandydatów*

Opracowanie: Dr Beata Jałocha & Prof. dr hab. Grażyna Praweńska-Skrzypek (Uniwersytet Jagielloński)

Niniejsza publikacja wydana jest na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 3.0 Polska

Publikacja powstała w wyniku projektu „Uniwersyteckie Centra Uznawania Kwalifikacji – pomost pomiędzy szkolnictwem wyższym a kształceniem i szkoleniem zawodowym” zrealizowanego przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów. Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

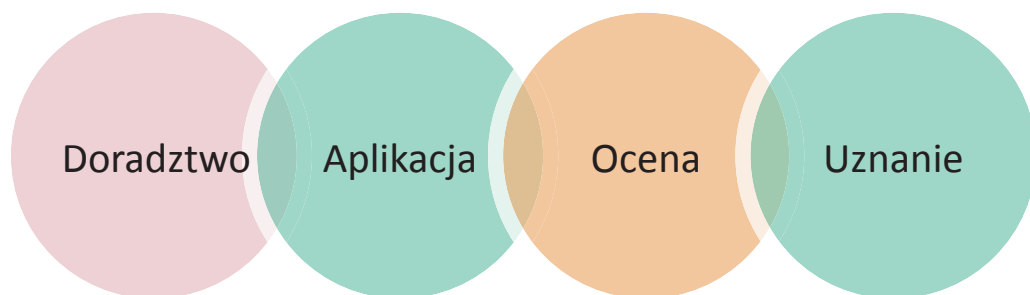
www.u-rpl.eu

Kraków 2013

Spis treści

WSTĘP – O PROJEKCIE URPL	5
CZYM JEST RPL?	6
WAŻNE DEFINICJE	8
EFEKTY UCZENIA SIĘ	8
WIEDZA	8
UMIEJĘTNOŚCI	8
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	8
UCZENIE SIĘ FORMALNE	8
UCZENIE SIĘ NIEFORMALNE	8
UCZENIE SIĘ POZAFORMALNE	9
KWALIFIKACJA	9
EUROPEJSKI SYSTEM TRANSFERU I AKUMULACJI PUNKTÓW (ANG. EUROPEAN CREDIT TRANSFER AND ACCUMULATION SYSTEM, ECTS)	9
PUNKTY ECTS	9
ASESOR RPL	10
DORADCA RPL	10
KOORDYNATOR RPL	10
KOMITET RPL	10
POLSKA RAMA KWALIFIKACJI	11
MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA POTWIERDZENIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ NABYTYCH POZA EDUKACJĄ FORMALNĄ	12
PROCEDURA RPL	13
PIĘĆ KROKÓW RPL	13
KROK 1: KONTAKT Z KOORDYNATOREM RPL. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW	

KSZTAŁCENIA	13
KROK 2: KONTAKT Z DORADCĄ RPL. IDENTYFIKACJA PRZEDMIOTÓW I/LUB PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA	14
KROK 3: PRZYGOTOWANIE WNIOSKU RPL	15
KROK 4: OCENA WNIOSKU PROWADZONA PRZEZ ASESORA	16
KROK 5: DECYZJA DOTYCZĄCA WNIOSKU RPL	17
DIAGRAM PROCESU RPL	18
PROCEDURA ODWOŁAWCZA	19
RODZAJE I FORMY METOD OCENY	19
PRACA PROJEKTOWA	19
EGZAMIN USTNY	20
STANDARDOWA OCENA	20
SYMULACJA/OBSERWACJA PRAKTYKI	20
PORTFOLIO	20
PRZYGOTOWANIE PORTFOLIO	20
OCENA WNIOSKÓW RPL - WYTYCZNE, KTÓRYMI KIERUJĄ SIĘ ASESORZY	23
FINANSOWANIE PROCEDURY RPL	23
BIBLIOGRAFIA	24
ZAŁĄCZNIK 1: WNIOSEK RPL	25
ZAŁĄCZNIK 2: KARTA OCENY	30

WSTĘP – O PROJEKCIE URPL

Niniejszy przewodnik opracowany został w wyniku projektu „Uniwersyteckie Centra Uznawania Kwalifikacji – pomost pomiędzy szkolnictwem wyższym a kształceniem i szkoleniem zawodowym”, zrealizowanego w ramach programu Leonardo da Vinci Transfer Innowacji. Projekt został zrealizowany w latach 2011-2013 przez Uniwersytet Jagielloński, Université Paris Est Creteil (Francja), Edinburgh Napier University (Wielka Brytania) oraz Institut za Razvoj Obrazovanja (Chorwacja).

Celem projektu był transfer innowacji - rozwiązań dotyczących uznawania efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną (ang. Recognition of Prior Learning, RPL) - z krajów posiadających wieloletnią tradycję i dojrzałe systemy RPL (Francja, Wielka Brytania) do krajów rozpoczynających budowę rozwiązań w tym zakresie (Polska, Chorwacja).

Przewodnik ma na celu pokazanie procesu uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza formalną edukacją, realizowanego w uniwersytetach. Jego głównym adresatem są osoby zainteresowane uzyskaniem takiego potwierdzenia.

CZYM JEST RPL?

RPL (Recognition of Prior Learning), czyli uznawania efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną, jest procesem oceny i formalnego uznania efektów nieocenianego, niecertyfikowanego uprzednio uczenia się, które zostały osiągnięte podczas pracy zawodowej lub poprzez inne doświadczenia. RPL umożliwia bardziej elastyczne kształtowanie ścieżki kariery i ścieżki edukacyjnej, szybsze ukończenie studiów, daje szansę na samorealizację. Dzięki RPL osoby, które dotychczas – z różnych powodów - nie mogły kontynuować formalnej edukacji w uczelni, zyskują możliwość uwiarygodnienia posiadanych kwalifikacji i podniesienia swojej atrakcyjności na rynku pracy. Pracodawcy uzyskują bowiem informację o stopniu opanowania kwalifikacji poprzez odniesienie do standardów uniwersyteckich i Krajowej Ramy Kwalifikacji.

O RPL mogą się ubiegać różne osoby, w tym:

- dorośli wracający do nauki;
- studenci, którzy chcą podnieść swoje dotychczasowe kwalifikacje;
- osoby, które chcą się przekwalifikować lub zmienić ścieżkę kariery;
- pracownicy, którzy podjęli naukę lub szkolenie w miejscu pracy;
- ludzie, którzy zdobyli wiele umiejętności i wiedzy gdzie indziej np. poprzez wolontariat lub działalność na rzecz swojej społeczności;
- reemigranci (powracający z zagranicy), imigranci, uchodźcy i osoby ubiegające się o azyl, które chcą potwierdzenia swoich kwalifikacji z innych krajów;
- osoby niepełnosprawne, które uczyły się w trybie nieformalnym;
- osoby, które uzyskały określone efekty wskutek uczenia się pozaformalnego (szkolenia, kursy)

Osoby zainteresowane procedurą RPL (Kandydaci) po zgłoszeniu się do uczelnianego ośrodka przeprowadzającego procedurę RPL zostaną poproszone o przedstawienie dowodów na to, że udało im się osiągnąć określone efekty uczenia się zarówno na poziomie programu, jak i dla poszczególnych przedmiotów, w ramach których chcą ubiegać się o uznanie. RPL wymaga, żeby Kandydaci pokazali, jakie określone efekty uczenia się już osiągnęli. Koordynatorzy i Doradcy

RPL pomogą Kandydatom zidentyfikować efekty uczenia się i przygotować się do oceny ich wniosku o efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną. RPL nie dotyczy bowiem uznawania samego procesu uczenia się, ale konkretnych efektów tego procesu. Nie jest dlatego istotne w jakim kontekście uczenie się miało miejsce – ważne jest, czego dany człowiek się nauczył.

WAŻNE DEFINICJE

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Efekty uczenia się oznaczają określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, które dokonywane jest w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

WIEDZA

(ang. knowledge) - zbiór uzasadnionych sądów (opisów faktów, teorii oraz zasad postępowania) będących wynikiem poznawczej działalności człowieka. Wiedza jest przyswajana w procesie uczenia się (IBE, 2013).

UMIEJĘTNOŚCI

(ang. skills) - oznaczają zdolność do stosowania wiedzy i korzystania z know-how w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów (IBE, 2013).

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

(ang. social competence) - udowodniona (w pracy, nauce oraz w rozwoju osobistym) zdolność stosowania posiadanej wiedzy i umiejętności z uwzględnieniem zinternalizowanego systemu wartości. Kompetencje społeczne określa się bazując na kategoriach odpowiedzialności i autonomii (IBE, 2013).

UCZENIE SIĘ FORMALNE

to kształcenie/szkolenie/uczenie się w ramach realizowanych przez szkoły, uczelnie i inne podmioty programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji (IBE, 2013).

UCZENIE SIĘ NIEFORMALNE

jest dochodzeniem do nowych kompetencji bez korzystania z programów prowadzonych przez podmioty kształcące/szkolące (bez nauczyciela/instruktora/trenera), przez samodzielną aktywność podejmowaną w celu osiągnięcia określonych efektów uczenia się, i/lub przez uczenie się nieintencjonalne

(niezamierzone) (IBE, 2013). Uczenie się nieformalne ma miejsce głównie poprzez pracę i inne doświadczenia.

UCZENIE SIĘ POZAFORMALNE

to działania, które mają na celu poszerzanie wiedzy i zdobywanie umiejętności, ale nie odbywają się w ramach formalnego systemu edukacji. Uczenie się pozaformalne zwykle odbywa się w społeczności, w pracy i poprzez działania podejmowane w ramach organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Uczenie się pozaformalne nie prowadzi wprost do uzyskania kwalifikacji, jednakże efekty tego uczenia się mogą być zgodnie z ustalonymi procedurami potwierdzone, akumulowane i transferowane, a w konsekwencji uznawane (IBE, 2013).

KWALIFIKACJA

to określony zestaw efektów uczenia się, zgodnych z ustalonymi standardami, których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną instytucję (IBE, 2013).

EUROPEJSKI SYSTEM TRANSFERU I AKUMULACJI PUNKTÓW (ANG. EUROPEAN CREDIT TRANSFER AND ACCUMULATION SYSTEM, ECTS)

ECTS to zorientowany na studenta system transferu i akumulacji punktów zaliczeniowych oparty na przejrzystości procesu i efektów kształcenia/uczenia się. Jego celem jest ułatwianie planowania, zdobywania, oceniania, walidacji i uznawania kwalifikacji oraz jednostek edukacyjnych, a także mobilności studentów. ECTS jest szeroko wykorzystywany w szkolnictwie wyższym i może być stosowany w innych formach uczenia się przez całe życie (European Communities, 2009).

PUNKTY ECTS

Punkty ECTS odzwierciedlają nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych w programie efektów kształcenia/uczenia się. Efekty kształcenia/uczenia się określają, co student powinien wiedzieć, rozumieć i potrafić zrobić po pomyślnym zakończeniu procesu kształcenia. Odnoszą się one do deskryptorów poziomów w krajowych i Europejskich Ramach Kwalifikacji. Nakład pracy określa czas, jakiego przeciętny student potrzebuje, aby zaliczyć wszystkie zajęcia ujęte

w planie i programie studiów (takie jak wykłady, seminaria, projekty, zajęcia praktyczne, samodzielna nauka i egzaminy) i uzyskać założone dla tego programu efekty kształcenia/uczenia się. 60 punktów ECTS odpowiada rocznemu nakładowi pracy przeciętnego studenta studiów stacjonarnych i osiągnięty (w roku akademickim) efektem kształcenia/uczenia się. Przeważnie nakład pracy studenta wynosi od 1500 do 1800 godzin w roku akademickim, co oznacza, że jeden punkt odpowiada 25-30 godzinom pracy (European Communities, 2009).

ASESOR RPL

Asesor RPL jest specjalistą w danym obszarze tematycznym i członkiem kadry akademickiej. Nie jest zaangażowany w przygotowanie przez kandydata wniosku RPL. Asesor RPL ocenia wnioski Kandydata, który składany jest w formie pracy pisemnej, praktycznej, ustnej prezentacji albo innej adekwatnej dla udowodnienia osiągnięcia określonego efektu uczenia się.

DORADCA RPL

Doradca RPL jest ekspertem w obszarze, w którym Kandydat pragnie złożyć wniosek RPL. Może być członkiem kadry akademickiej, może też być pracownikiem administracji, znającym szczegółowo programy kształcenia oraz wymogi dotyczące poszczególnych przedmiotów. Powinien posiadać umiejętności w zakresie sporządzania bilansu edukacyjno-zawodowego. Doradca RPL pomaga Kandydatowi przygotować wniosek do oceny prowadzącej do przyznania punktów ECTS oraz kieruje wniosek do odpowiedniego Asesora.

KOORDYNATOR RPL

Jest pracownikiem administracyjnym, który na poziomie uniwersytetu koordynuje obsługę procedur RPL. Jest pierwszym punktem kontaktu dla kandydatów RPL, jego obowiązkiem jest poinformowanie kandydata o możliwościach w zakresie RPL i skierowanie do odpowiedniego Doradcy RPL.

KOMITET RPL

Organ funkcjonujący na poziomie centralnym uniwersytetu. W jego skład wchodzi przedstawiciele poszczególnych wydziałów prowadzących procedury RPL,

Koordinator RPL oraz ewentualne inne osoby powołane przez władze uczelni. Komitet RPL formalnie zatwierdza wyniki oceny RPL. Komitety RPL posiadają przekazane im przez Rady Wydziałów prawo do zatwierdzania procesów oceny RPL. Pełnią rolę instytucji certyfikującej. Komitet RPL zwoływany jest przez Koordynatora RPL. Rozpatrzone pozytywnie wnioski RPL Kandydatów powinny być przekazane do Komitetu RPL poprzez Koordynatora RPL w celu zatwierdzenia.

POLSKA RAMA KWALIFIKACJI

Opis wzajemnych relacji między kwalifikacjami, integrujący różne krajowe podsystemy kwalifikacji, służący większej przejrzystości, dostępności i jakości kwalifikacji, stworzony dla potrzeb rynku pracy oraz społeczeństwa obywatelskiego. W szczególności, zawiera on opis hierarchii poziomów kwalifikacji – każda kwalifikacja jest umieszczona na jednym z tych poziomów. Każdemu z tych poziomów przyporządkowany jest odpowiadający mu poziom w Europejskiej Ramie Kwalifikacji (IBE, 2013).

MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA POTWIERDZENIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ NABYTYCH POZA EDUKACJĄ FORMALNĄ

Kandydaci na studia, jak i studenci oraz inne osoby poszukujące możliwości uznania efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną mogą zazwyczaj przystąpić do procedury RPL pod warunkiem iż¹:

- posiadają świadectwo dojrzałości
- w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia- ukończyli jednolite studia magisterskie albo posiadają tytuł zawodowy licencjata
- mogą udowodnić, iż osiągnęli efekty uczenia się poprzez uprzednie uczenie się nieformalne i/lub pozaformalne i wcześniejsze doświadczenia (np. z pracy zawodowej).

W ramach procedury RPL możliwe jest uzyskanie maksymalnie 50% puli punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia. Szczegółowe zasady definiujące kto może ubiegać się o uznanie efektów uprzedniego uczenia się, definiowane są przez ustawodawcę.

1 Zgodnie z aktualną podstawą prawną

PROCEDURA RPL

Procedura RPL przebiega według jednakowego schematu, niezależnie od tego, o uznanie jakiego typu efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną i w jakim wymiarze wnioskuje Kandydat.

Procedura rozpoczyna się od etapu, w trakcie którego Kandydat ma możliwość uzyskania porady. Następnie ma miejsce proces aplikacji, etap oceny wniosku, a na końcu wydawana jest decyzja. Poniżej znajduje się szczegółowy opis pięciu kroków, według których przebiegać może procedura RPL.

PIĘĆ KROKÓW RPL

KROK 1: KONTAKT Z KOORDYNATOREM RPL. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW KSZTAŁCENIA

Kandydat, po stwierdzeniu iż uzyskał już cenne efekty uczenia się, które chciałby potwierdzić w sposób formalny, kontaktuje się osobiście, mailowo lub też telefonicznie z Biurem RPL działającym na uniwersytecie. Kontakt do Koordynatora RPL powinien znajdować się na stronie internetowej uniwersytetu.

Kandydat powinien nawiązać kontakt z Koordynatorem RPL, który pomoże w przeprowadzeniu procedury. Koordynator wspiera Kandydata w procesie identyfikacji obszarów kształcenia, adekwatnych dla osiągniętych przez niego efektów uczenia się, co pozwala na znalezienie odpowiadających im kierunków studiów/przedmiotów na określonym wydziale.

Efekty uczenia się, za których sformułowanie odpowiadają pracownicy dydaktyczni prowadzący zajęcia, muszą być jasne i precyzyjne. Kiedy efekty uczenia się są sformułowane zbyt ogólne, lub też w sposób bardzo teoretyczny, Kandydaci RPL mogą mieć problem z ich zrozumieniem i odnalezieniem związku pomiędzy osiągniętymi przez nich efektami uczenia się (pozaformalnie, nieformalnie), a tymi sformułowanymi przez pracowników uczelni. Dlatego ważne jest aby formułować efekty kształcenia wspólnie z przedstawicielami środowisk zawodowych, do których trafiają absolwenci danych kierunków studiów

Koordynator RPL przekazuje kandydatowi uczelniany „Przewodnik RPL” i kieruje zainteresowaną osobę do Doradcy RPL specjalizującego się w programach kształcenia na kierunkach studiów umieszczonych w zidentyfikowanym obszarze/

obszarach kształcenia w ramach określonego wydziału. Doradcy są również specjalistami w sporządzaniu bilansów edukacyjno-zawodowych, dzięki czemu mogą pomóc w identyfikacji i samoocenie osiągniętych efektów uczenia się. Kandydat przed spotkaniem z Doradcą RPL powinien zapoznać się z katalogiem przedmiotów i wstępnie określić, w odniesieniu do których przedmiotów/modułów kształcenia będzie wnioskował o uznanie efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną. Katalogi przedmiotów powinny być dostępne publicznie za pośrednictwem ogólnouniwersyteckiego systemu USOS.

KROK 2: KONTAKT Z DORADCĄ RPL. IDENTYFIKACJA PRZEDMIOTÓW I/LUB PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA

Gdy kandydat zapozna się z „Przewodnikiem RPL” oraz katalogiem przedmiotów oferowanych przez dany wydział, powinien otrzymać wsparcie w celu jednoznacznego zidentyfikowania programów kształcenia (dla kierunków studiów na określonym poziomie i o określonym profilu kształcenia) lub przedmiotów/modułów kształcenia, dla których zakładane efekty kształcenia są zgodne, w opinii Kandydata, z efektami osiągniętymi przez niego w wyniku uprzedniego uczenia się podczas pracy zawodowej lub przez inne doświadczenia.

Kandydat powinien to zrobić z pomocą Doradcy RPL, który potwierdzi, w stosunku do których przedmiotów Kandydat powinien złożyć wnioski RPL. Po dokonaniu ostatecznej identyfikacji konkretnych przedmiotów/modułów kształcenia, dla których zakładane efekty kształcenia są zgodne z efektami uczenia się osiągniętymi przez Kandydata, i o których uznanie będzie się ubiegał Kandydat, Doradca RPL wybiera Asesora (Asesorów), którego obszar kompetencji pozwala na dokonanie oceny wniosku RPL.

Obowiązkiem Doradcy RPL jest również nawiązanie kontaktu z Asesorem i potwierdzenie, jakiej formy dowodów oczekuje Asesor. W pewnych wypadkach może to być jedynie portfolio zawierające zestaw dokumentów, w innych Asesor może prosić o zaprezentowanie określonych umiejętności, pracę pisemną lub też poddanie się ustnemu egzaminowi. Zarówno dowody, jak i metody oceny mogą być różne. Najważniejsze jest aby były adekwatne do charakteru efektów uczenia się, których osiągnięcia dotyczą.

Wsparcie przed dokonaniem oceny nie może mieć jedynie administracyjnego charakteru. Kandydaci powinni otrzymać pomoc w przygotowaniu Wniosku, który ma mieć charakter autorefleksji. Aby zredukować liczbę koniecznych spotkań „twarzą w twarz”, a tym samym obniżyć koszty, sugerowane jest wykorzystanie zdalnego nauczania.

KROK 3: PRZYGOTOWANIE WNIOSKU RPL

Kandydat powinien samodzielnie dopasować zidentyfikowane efekty uczenia się nabyte poza edukacją formalną do programów/modułów/przedmiotów najbardziej odpowiednich w ofercie uniwersytetu. Liczba przedmiotów, o uznanie których Kandydat będzie mógł się ubiegać, będzie zależeć od zakresu uprzedniego uczenia się, wynikającego z doświadczenia, pracy zawodowej, odbytych szkoleń itp. Na tym etapie Kandydat wypełnia wniosek RPL i przesyła go do Doradcy RPL.

Praca nad przygotowaniem wniosku i zgromadzenie wszystkich niezbędnych dowodów może być czasochłonna. Kandydaci powinni mieć minimum 2-3 miesiące na przygotowanie wniosku i pozyskanie dowodów.

Zalecamy rzetelne przygotowanie wniosku, gdyż od jego jakości, kompletności zgromadzonych dowodów zależeć będzie ocena dokonana przez Asesora.

Wszelkie dowody potwierdzające uprzednie uczenie się, które stanowią załączniki do wniosku muszą być precyzyjnie posegregowane i ponumerowane. Praca na chaotycznie opracowanych dowodach utrudnia lub wręcz uniemożliwia dokonanie oceny przez Asesora.

Nie ma żadnych formalnych terminów dotyczących czasu, jaki Kandydat ma na przygotowanie wniosku i zgromadzenie niezbędnych dowodów. Zasadą procesu RPL jest to, iż inicjatywa przygotowania i złożenia wniosku zawsze zostaje po stronie aplikującego i w jego decyzji pozostaje, czy proces zostanie ukończony czy też nie. Odpowiedzialność za ukończenie uzgodnionego procesu oceny RPL (np. przedstawienie dowodów uprzedniego uczenia się, napisanie referatu prezentującego autorefleksję uczącego się w odniesieniu do efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną, wzięcie udziału w rozmowie oceniającej) spoczywa na Kandydacie.

Należy jednak pamiętać, że w przypadku chęci rozpoczęcia studiów, o uznanie fragmentu których ubiega się kandydat, procedura RPL musi się zakończyć przed ich rozpoczęciem. Ponadto istnieje konieczność dostosowania się do ogólnych

terminów uniwersyteckich, np. organizacji roku akademickiego czy też planu studiów (niektóre przedmioty/modułu kształcenia mogą mieć w planie studiów charakter sekwencyjny).

KROK 4: OCENA WNIOSKU PROWADZONA PRZEZ ASESORA

Istnieją różne metody oceny wniosków RPL przez Asesorów (zostały one wymienione w kolejnej części niniejszego przewodnika). Asesor RPL nie powinien być zaangażowany w przygotowanie wniosku RPL. Asesor RPL jest członkiem kadry dydaktycznej, znającym program lub przedmiot, którego dotyczy wniosek. Asesor doskonale rozumie poziom wiedzy i zrozumienia oraz rodzaj umiejętności, które są wymagane w danym module od studentów ocenianych w konwencjonalny sposób. Dzięki temu kandydaci przystępujący do procedury RPL mogą być pewni, że każdy punkt ECTS, który jest przyznawany, będzie na tym samym poziomie i będzie mieć taki sam status w ramach programu studiów, jak dla każdego studenta.

Aby zapewnić obiektywność procesu i zgodność w uczelnianymi wymaganiami w zakresie zapewnienia jakości Doradca i Asesor RPL nie współpracują w ramach realizacji procedur oceny wniosków RPL. Zwykle do oceny jednego wniosku przydzielony jest tylko jeden Asesor RPL, ale jeśli wniosek Kandydata dotyczy więcej niż jednego głównego obszaru tematycznego, zaangażowany może być więcej niż jeden Asesor RPL.

Tak jak w przypadku innych rodzajów oceny w ramach Uniwersytetu, Asesor RPL jest autonomiczny w swojej ocenie. Może ponadto poprosić Kandydata o wskazanie dodatkowych dowodów na wsparcie jego wniosku, np. poprosić osobę aplikującą o wzięcie udziału w egzaminie ustnym lub pisemnym.

Po dokonaniu pierwszego etapu oceny (zazwyczaj będzie to ocena portfolio), Asesor powinien udzielić Kandydatowi informacji zwrotnej. Oznacza to, że cały proces oceny w ramach RPL powinien mieć charakter oceny formacyjnej. Udział w procedurze RPL powinien dać Kandydatowi szansę na uczenie się i rozwój osobisty.

W trakcie dodatkowej oceny (np. egzaminu ustnego) pytania kierowane do Kandydata powinny raczej dotyczyć obszarów, które, w opinii Asesora, nie zostały wystarczająco udokumentowane w portfolio. Asesor w trakcie dodatkowej metody oceny nie powinien wymagać od Kandydata powielania informacji udokumentowanych wiarygodnie na wcześniejszym etapie.

W przypadku wyznaczenia jako dodatkowej metody oceny egzaminu ustnego, Kandydaci RPL powinni otrzymać wsparcie w przygotowaniu się do egzaminu, np. poprzez udostępnienie im listy niezbędnych lektur.

Asesor po zakończeniu finalnej oceny wniosku RPL Kandydata, przesyła swoją decyzję wraz z propozycją liczby punktów ECTS oraz przypisaniem ich do poziomu KRK i profilu studiów (akademickie, zawodowe), do Koordynatora RPL, który odpowiedzialny jest za formalną procedurę uznania efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną.

KROK 5: DECYZJA DOTYCZĄCA WNIOSKU RPL

Kiedy wniosek Kandydata zostanie oceniony, Asesor RPL powiadamia Koordynatora RPL. Koordynator RPL przesyła Komitetowi RPL do zatwierdzenia ocenione pozytywnie wnioski i upewnia się, że Kandydat został o wyniku powiadomiony pisemnie.

Po zatwierdzeniu przez Komitet RPL, potwierdzone efekty uprzedniego uczenia się odnoszące się do konkretnych przedmiotów/programów kształcenia zostaną uwzględnione w procesie uzyskania przez uczącego się dyplomu (jeżeli procedura RPL miała na celu uznanie części przedmiotów w ramach programu studiów).

W wyniku pozytywnej oceny Kandydat otrzyma oficjalne pismo potwierdzające uznanie efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną w odniesieniu do konkretnych przedmiotów oferowanych przez uniwersytet, z informacją o uzyskanej liczbie punktów ECTS i poziomie KRK, do którego są przypisane.

Efektem zakończonej sukcesem procedury będzie dokument, potwierdzający uzyskane punkty ECTS, odpowiadające określonym efektom uczenia się przypisanym do poziomu KRK (6 lub 7) wraz z informacją o profilu studiów (akademickie, zawodowe).

DIAGRAM PROCESU RPL

PROCEDURA ODWOŁAWCZA

Kandydat ma prawo odwołania się od decyzji dotyczącej uznania osiągniętych przez niego efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną.

Odwołanie następuje poprzez złożenie do Komitetu RPL wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy. Podstawą odwołania może być tylko nie uwzględnienie przez Asesora dowodów przedłożonych przez Kandydata. Nowe dowody potwierdzające uzyskane efekty, mogą być rozpatrywane w odrębnym postępowaniu RPL, po upływie roku od zakończenia wcześniejszego postępowania. W przypadku przyjęcia odwołania przez Komitet RPL, wniosek oraz dokumentacja wraz z odwołaniem zostają przekazane Koordynatorowi RPL, który ponownie przekazuje go do Asesora (krok 4). Procedura jest kontynuowana poczynając od kroku 4. Od decyzji wiążącej postępowanie odwoławcze nie przysługuje już odwołanie.

RODZAJE I FORMY METOD OCENY

Różne metody oceny wniosków RPL mogą zawierać m.in.

- Pracę projektową
- Rozmowę/Egzamin ustny
- Standardową ocenę
- Symulację/obserwację praktyki
- Portfolio (zawierające obok standardowych dokumentów np. materiały audiowizualne)

PRACA PROJEKTOWA:

pozwała zademonstrować efekty uczenia się nabyte przez Kandydata poza edukacją formalną, np. poprzez pracę zawodową lub społeczną. Praca projektowa może zawierać m.in.:

- Rozwiązanie problemu związanego z pracą zawodową
- Opracowanie strategii w celu realizacji określonej potrzeby/rozwiązania problemu

- Opis wdrożenie zmiany do istniejącego systemu

EGZAMIN USTNY:

egzaminy ustne mogą być szczególnie istotne, kiedy składany wniosek dotyczy szerszego obszaru, jak np. kilku przedmiotów. Egzamin taki daje Kandydatowi możliwości przedstawienia dodatkowych wyjaśnień dotyczących natury efektów uczenia się wynikających z uprzedniego uczenia się i omówienia celów w zakresie przyszłego uczenia się i rozwoju.

STANDARDOWA OCENA:

Kandydaci mogą podejść do tradycyjnych form oceny (egzaminy, zaliczenia) kiedy jest to zasadne. Student może przejść przez istniejący system oceny dla konkretnego modułu lub też przejść przez specjalnie zaprojektowaną ocenę.

SYMULACJA/OBSERWACJA PRAKTYKI:

bezpośrednia obserwacja umiejętności Kandydata, jego wiedzy i rozumienia, może mieć miejsce w odpowiednim kontekście, takim jak miejsce pracy. Jeżeli Kandydat nie ma możliwości zademonstrowania konkretnych umiejętności w swoim miejscu pracy, może mieć miejsce symulacja lub też odgrywanie ról.

PORTFOLIO:

odnosi się do zbioru materiałów, które zostały zebrane przez Kandydata w celu zademonstrowania czego się nauczył. Metoda portfolio umożliwia Kandydatowi podjęcie decyzji, które doświadczenia uczenia się, oparte na konkretnych dowodach, zestawia aby zademonstrować uzyskane efekty uczenia się lub swoje kompetencje.

PRZYGOTOWANIE PORTFOLIO

Ocena portfolio przygotowanego przez Kandydata, jest najczęstszą metodą wykorzystywaną w procesie oceny wniosków. Szczególnie istotnym jest, aby Kandydaci dokładnie zaznajomili się z wymaganiami dotyczącymi przygotowania portfolio.

Dowody gromadzone przez Kandydatów podczas tworzenia wniosku RPL, do

którego załącznikiem jest portfolio, mogą obejmować takie materiały jak: rezultaty pracy Kandydata powstałe w trakcie danego doświadczenia, dowody „osób trzecich”, takie jak np. referencje i opinie od pracodawców, wychowawców, kolegów i/lub rówieśników. Szczególnie ważne jest, aby kandydat miał świadomość, że przedstawia dowody posiadania efektów uczenia się, a nie dowody na to, że uczenie się miało miejsce. RPL dotyczy oceny tego, czego Kandydat nauczył się w procesie uczenia się, a nie kiedy i w jakiej formie uczenie się miało miejsce.

Kandydat powinien otrzymać informacje jak przygotować portfolio, w tym dotyczące rodzaju, zakresu i wielkości dowodów wymaganych w celu zademonstrowania efektów uczenia się. Osobą odpowiedzialną za przekazanie Kandydatowi powyższych informacji jest Doradca RPL.

Kandydat, podczas przygotowywania portfolio, powinien szczególnie zwrócić uwagę na to iż:

- Kandydat przedstawia dowody, które bezpośrednio odnoszą się do obszarów (przedmiotów, programów kształcenia), w których wnioskuje o uznanie efektów uczenia się nabytych poza edukacją formalną. Nie mogą być to dowody przypadkowe, potwierdzające kompetencje Kandydata w obszarach nie związanych z zakresem aplikacji.
- Dowody przedstawiane przez kandydata muszą być aktualne. Oznacza to, że nie może istnieć podejrzenie, że efekty uczenia się zdezaktualizowały (np. wtedy, gdy kandydat wnioskowałby o uznanie efektów uczenia się na podstawie wykonywanej pracy, mającej miejsce kilkanaście lat wcześniej i w żaden sposób nie kontynuowanej).
- Wszystkie zgromadzone dowody powinny potwierdzać, że Kandydat osobiście osiągnął efekty uczenia się, o jakich uznanie się ubiega. Oznacza to, że nie mogą one pozostawiać wątpliwości, że dotyczą osób trzecich a nie Kandydata. Ponadto dowody muszą wskazywać, że pozyskana wiedza/umiejętności osiągnęły odpowiedni poziom (Pääsukene, Ranne, Urbla, Pili i Oruaas, 2010).

- Przedstawione przez kandydata dowody potwierdzające osiągnięcie efektów uczenia się muszą wskazywać na połączenie pomiędzy umiejętnościami praktycznymi i wiedzą teoretyczną.

Wśród dowodów, jakie mogą zostać dołączone do portfolio możemy znaleźć np.:

- Certyfikat potwierdzający udział w szkoleniu
- Dyplom
- Zakres obowiązków służbowych
- CV
- Raport z odbytego stażu/umowa stażowa
- Profesjonalny certyfikat
- Artykuły napisane przez Kandydata
- Opinia wystawiona przez pracodawcę
- Dokumenty potwierdzające udział w projekcie i zakres pełnionych w nim obowiązków
- Dokumenty potwierdzające udział w wymianie międzynarodowej
- Przykłady wykonanych prac (np. opracowane raporty, budżety, plany itd.)

OCENA WNIOSKÓW RPL - WYTYCZNE, KTÓRYMI KIERUJĄ SIĘ ASESORZY

Podczas przeprowadzanej oceny wniosku, Asesor ocenia czy wniosek Kandydata zawiera:

- Jednoznaczne oświadczenie, czego się nauczył;
- Dowody wspierające jego oświadczenie, pozwalające stwierdzić, że uczenie się miało miejsce.

Asesor RPL określa równowartość uczenia się w porównaniu do przedmiotów w konkretnym programie studiów. W tym celu Asesor przyrównuje efekty uczenia się Kandydata to efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów, a także określa liczbę punktów ECTS i poziom Krajowej Ramy Kwalifikacji, do którego można przypisać dane efekty uczenia się.

W procesie oceny wniosków Kandydatów, Asesorzy upewniają się czy (McDonagh, 2005):

- jest odpowiednie dopasowanie pomiędzy przedstawionymi dowodami a efektami uczenia się, które mają im odpowiadać, np. czy dowody są rzetelne i adekwatne?
- dowody są wystarczająco szerokie i dogłębne, w tym o charakterze refleksyjnym, demonstrujące osiągnięcie efektów uczenia się, których dotyczy wniosek?
- dowody są rzeczywiście wynikiem własnej pracy Kandydata?
- to co jest poddawane ocenie, jest aktualnym efektem uczenia się? Jeżeli doświadczenie uczenia się miało miejsce jakiś czas temu, czy Kandydat przedstawia dowody na utrzymanie efektów uczenia się?

FINANSOWANIE PROCEDURY RPL

Rektor uczelni określa koszty związane z przeprowadzeniem procedury RPL. Koszty ponosi Kandydat. Opłata musi być uiszczona przed przystąpieniem do kroku 4 procedury.

BIBLIOGRAFIA

Cork Institute of Technology. RPL *Advanced Entry template*,
<http://www.cit.ie/contentfiles/RPL%20material/AdvEntryTemplate%28for%20level%20X%29%20show%20yearX.pdf>

European Communities. (2009). *Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów ECTS. Przewodnik dla użytkowników*. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. (2006). *Europejski System Transferu i akumulacji punktów (ECTS). Krótki przewodnik*. Warszawa.

IBE. (2013, styczeń 21). *Słownik kluczowych pojęć związanych z krajowym systemem kwalifikacji*,
<http://kwalifikacje.org.pl/pl/slownik/54-edukacja-formalna>

Letterkenny Institute of Technology. *RPL Assessment Sheet*, <http://www.lyit.ie/admissions/parttimestudy/>

McDonagh, M. (2005). *Recognition of Prior Learning (RPL) for Credit: A Guide for Staff*. Edinburgh: Edinburgh Napier University.

Päasukene, A.-L., Ranne, R., Urbla, A., Pili, E. i Oruaas, H. (2010). *RPL – Recognition of Prior Learning. Guide for Applicants*. Tartu: Archimedes Foundation.

Saryusz-Wolski, T. (2004). *System akumulacji punktów ECTS jako metoda zarządzania elastycznym modelem studiów*. Warszawa: MENiS.

ZAŁĄCZNIK 1: WNIOSEK RPL

Uniwersytet

Wniosek o uznanie efektów uczenia się (RPL)

Wniosek należy wypełnić elektronicznie

Dane osobowe Kandydata				
Imię				
Nazwisko				
PESEL				
Adres				
Ulica	Numer domu/ mieszkania	Kod pocztowy	Miejscowość	
Dane kontaktowe				
Telefon		Email		

Wykształcenie	Numer dyplomu	Wydany przez	Data uzyskania
Średnie (dyplom maturalny)			
Wyższe licencjackie			
Wyższe magisterskie			

Wnioskuje o uznanie efektów uczenia się w odniesieniu do następującego przedmiotu (ów):		
Nazwa przedmiotu	Poziom studiów	Liczba punktów ECTS

Potwierdzam, że wszystkie podane przeze mnie dane oraz załączone dowody potwierdzające uzyskanie efektów uczenia się są prawdziwe.

Data

Podpis Kandydata

DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE

1. Obecne miejsce zatrudnienia

Data rozpoczęcia pracy

Stanowisko

Pracodawca

Proszę opisać główne obowiązki na bieżącym stanowisku/ opisać wykonywane czynności

2. Uprzednie miejsce zatrudnienia

Data rozpoczęcia pracy - data zakończenia pracy

Stanowisko

Pracodawca

Proszę opisać główne obowiązki na danym stanowisku/ opisać wykonywane czynności

WYKSZTAŁCENIE

Kierunek:

Uczelnia:

Data rozpoczęcia – data zakończenia studiów

Studia: I stopnia / II stopnia / III stopnia

UZYSKANE PROFESJONALNE CERTYFIKATY/UKOŃCZONE STUDIA PODYPLOMOWE

KWALIFIKACYJNE

Nazwa certyfikatu	Organizacja certyfikująca	Miejsce	Data

**ODBYTE INNE SZKOLENIA ORAZ STUDIA PODYPLOMOWE NIE KOŃCZĄCE SIĘ UZYSKANIEM
KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH**

Nazwa Szkolenia	Firma szkoleniowa/wykonawca	Miejsce	Data

INFORMACJE DODATKOWE

(Np. wolontariat, działalność w stowarzyszeniach i organizacjach zawodowych, zainteresowania związane z wnioskowanymi do uznania efektami uczenia się itp.)

CZĘŚĆ II: uzyskane efekty uczenia się

Proszę porównać uzyskane efekty uczenia się do efektów przypisanych do danego przedmiotu.

Nazwa przedmiotu:

Efekt uczenia się wyszczególniony w sylabusie przedmiotu	Dowód w portfolio potwierdzający osiągnięcie efektu uczenia się	Uzasadnienie (proszę uzasadnić, że efekt uczenia się został uzyskany i w jaki sposób to nastąpiło)
1.		
2.		
3.		

CZĘŚĆ III: spis dowodów potwierdzających uzyskanie efektów uczenia się

Proszę uzupełnić listę dowodów potwierdzających uzyskanie efektów uczenia się. Dla każdego efektu uczenia się proszę przyporządkować wszystkie potwierdzające jego uzyskanie dowody.

Kserokopie (potwierdzone przez Kandydata za zgodność z oryginałem) należy dołączyć do niniejszego wniosku. Obowiązkiem Kandydata jest przedstawienie Doradcy RPL ORYGINAŁÓW wszystkich dokumentów w chwili składania wniosku.

EFEKT UCZENIA SIĘ	DOWÓD (DOWODY)	ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM POTWIERDZONA PRZEZ DORADCĘ RPL	
		DATA	CZYTELNY PODPIS

KARTA OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (wypełnia Asesor)

Imię i nazwisko Kandydata:

Kierunek studiów (program):

Studia I stopnia/ studia II stopnia

Przedmiot o którego uznanie wnioskuje Kandydat:

Liczba punktów ECTS:

Asesor:

Rezultat:

- Efekty uczenia się nie zostały uznane
- Efekty uczenia zostały uznane, przyznano _____ pkt. ECTS, _____ poziom
KRR

Podczas dokonywania oceny dowodów przedłożonych przez Kandydata oraz egzaminu ustnego prosimy o ocenę każdego z efektów uczenia się w skali od 0 do 4, gdzie:

- 0 - Brak jakichkolwiek dowodów na uzyskane efekty uczenia się
- 1 - Bardzo niewielkie dowody potwierdzające efekty uczenia się
- 2 - Kandydat przedstawił umiarkowane dowody efektów uczenia się
- 3 - Kandydat przedstawił dość szczegółowe dowody potwierdzające efekty uczenia się
- 4 - Kandydat w profesjonalny sposób przedstawił dowody i informacje na temat danego efektu uczenia się, udowadniając w pełni jego uzyskanie

Maksymalna łączna punktacja potwierdza pełne (100%) opanowanie wszystkich efektów uczenia się w zakresie ... za równoważne sumie bardzo dobrze opanowanych efektów kształcenia w trybie formalnej edukacji (zajęć na uczelni). Do uznania efektów uczenia się za równoważne efektom nabywanym podczas formalnego procesu kształcenia w ramach danego przedmiotu upoważnia ocena końcowa na poziomie minimum 60% oceny maksymalnej.

W zależności od specyfiki efektów Asesor decyduje o konieczności zastosowania dodatkowej metody oceny efektów uczenia się.

W przypadku rozbieżności pomiędzy wynikiem oceny portfolio a dodatkową metodą oceny Asesor jest zobligowany do wypełnienia pól komentarza. Ostateczny wynik oceny pozostaje w gestii Asesora.

CZĘŚĆ PIERWSZA: OCENA PORTFOLIO

Efekt uczenia się	Wynik oceny 0-4	Komentarz Asesora
W ZAKRESIE WIEDZY		
1.		
2.		
3.		
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI		
4.		
5.		
6.		
W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH		
7.		
8.		
9.		

CZĘŚĆ II: DODATKOWE METODY OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Wybrana metoda oceny:

Data dokonania oceny:

Efekt uczenia się	Wynik oceny 0-4	Komentarz Asesora
W ZAKRESIE WIEDZY		
1.		
2.		
3.		
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI		
4.		
5.		
6.		

W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

7.		
8.		
9.		

CZĘŚĆ III: WYNIK OGÓLNY KANDYDATA

Efekt uczenia się	Wynik oceny A: portfolio	Wynik oceny B: egzamin ustny	Wynik oceny końcowej ustalony przez Asesora
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

Maksymalny wynik oceny końcowej: (liczba efektów uczenia się) x 4 (maksymalna punktacja) =

Uzyskany przez Kandydata wynik to _____, co stanowi _____% wyniku maksymalnego.

Data i podpis Asesora

.....

